

UNIwersytet
Warszawski

Rada Koordynacyjna ds. Nauczania Języków Obcych
i Certyfikacji Biegłości Językowej

**Odnaleźć swoje miejsce – refleksje na temat migracji, integracji i edukacji
studentów i studentek z doświadczeniem migracji i uchodźstwa**

dr hab. prof. UP Małgorzata Pamuła-Behrens, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

12 i 14 grudnia 2022

W zeszłym roku na polskich uczelniach studiowało około 89,4 tysięcy cudzoziemców. W tym roku studiuje ich rekordowa liczba, przy czym większość pochodzi z Ukrainy. Sytuacja ta wymaga szerszej refleksji na temat specyfiki edukacji studentek i studentów z doświadczeniem migracji a także wpływu poziomu znajomości języka polskiego a także stresu akulturacyjnego na procesy uczenia się i integracji.

Brak znajomości języka kraju osiedlenia jest jednym z najistotniejszych czynników, negatywnie wpływających na integrację i pozytywną akulturację. Jak podkreśla Beacco (Beacco et al., 2010), budowanie wiedzy i umiejętności odbywa się poprzez język. Dlatego ważne jest, aby studenci i studentki otrzymali odpowiednie, dostosowane do ich potrzeb wsparcie językowe, nie tylko w zakresie języka codziennej komunikacji, ale przede wszystkim w zakresie języka akademickiego.

Kontakty pomiędzy osobami przyjmującymi i osiedlającymi nierzadko bywają trudne. Wymagają wysiłku przyglądnięcia się własnej kulturze oraz zmierzenia się ze stereotypowym postrzeganiem Innego. Ten proces akulturacji odbywa się także w każdej uczelni przyjmującej studentów i studentki z doświadczeniem migracji. Wszyscy, nauczyciele akademicki, studenci, ale także administracja uczelni, funkcjonujący na co dzień pomiędzy różnymi kulturami i językami muszą dopasowywać się do siebie nawzajem. Jak podkreślają Mucha i Pędziwiatr (2019) „ze względu na bliskość kulturową i powiązania historyczne pomiędzy Polską a Ukrainą, integracja społeczno-kulturowa Ukraińców w Polsce jest często brana za pewnik i postrzegana jako proces niemalże automatyczny. Badania migracyjne pokazują, że to przekonanie bardzo często nie jest poparte dowodami (np. Brzozowski i Pędziwiatr, 2014 i 2015), a także, że występują obszary, gdzie przebieg integracji jest bardzo odległy od zakładanego.” W czasie spotkania dwu kultur dochodzi bowiem do „metysażu kulturowego” a pojawienie się w nim osób o odmiennej kulturze wywiera wpływ na wszystkich uczestników i uczestniczki tego procesu.

Migranci zmieniają społeczeństwo przyjmujące i jego wyobrażenia (Cyrulnik, 2014). To proces angażujący emocje, dlatego wymaga wspólnej pracy mentalnej. Celem referatu jest zaproszenie do refleksji na wyżej zasygnalizowane zagadnienia a także zaproszenie do dyskusji na temat tego, czego możemy się nauczyć ucząc języka osoby z doświadczeniem migracji i uchodźstwa.

Dr hab. prof. UP Małgorzata Pamuła-Behrens – Profesor w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, kieruje Centrum Badań nad Edukacją i Integracją Migrantów UP. Romanistka, glottodydaktyczka, specjalistka w zakresie edukacji i integracji osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa. Zainteresowania badawcze: dwujęzyczność, migracje, nauczanie języka polskiego jako obcego i drugiego, integracja osób z doświadczeniem migracji w systemach edukacji, motywacja i autonomia w procesie edukacji. Współautorka koncepcji nauczania języka polskiego jako języka edukacji szkolnej Metoda JES-PL, członkini jury European Language Label oraz Programu NAWA Promocja języka polskiego. Autorka wielu publikacji z zakresu glottodydaktyki.